

4 STRUKTURA ZEMĚDĚLSKÝCH PODNIKŮ VYJÁDŘENÁ V ROZLIŠENÍ PODLE HLAVNÍCH TYPŮ VÝROBNÍHO ZAMĚŘENÍ

Jak již bylo zmíněno v kapitole týkající se obecných principů nového systému typologie zemědělských podniků, klasifikace typů výrobního zaměření je tříúrovňová. V následující části se budeme zabývat strukturou zemědělských podniků v rámci druhé rozlišovací úrovně klasifikace výrobního zaměření, tj. hlavními typy výrobních zaměření.

Skupinu zemědělských podniků zaměřených na polní výrobu tvoří subjekty specializované na pěstování obilovin, olejnin a bílkovinných plodin a zemědělstí podnikatelé zaměřeni na všeobecnou polní výrobu (kombinace polních plodin, okopaniny, polní zelenina). Téměř dvě třetiny podniků výrobního zaměření polní výroba spadají do skupiny orientované na pěstování obilovin a olejnin. Zbývá jedna třetina je pak klasifikována jako všeobecná polní výroba. Pro skupinu výrobního zaměření obiloviny, olejnin a bílkovinné plodiny je charakteristický vyšší podíl podniků velké a střední velikosti (54 %), z čehož vyplývá i vyšší průměrná výměra z. p. (171 ha/podnik). U zemědělských subjektů všeobecné polní výroby představují velké a střední podniky 41 % z jejich celkového počtu a výměra obhospodařované půdy se v průměru pohybuje kolem 127 ha/podnik.

Podniky výrobní specializace zahrádnictví zahrnuté ve strukturálním šetření dělíme na polní zahrádnictví (58 %) a ostatní zahrádnictví (42 %). Do výrobního zaměření ostatní zahrádnictví spadají subjekty specializované na školkařství, pěstování hub apod. Subjekty zaměřené na pěstování zeleniny a okrasných květin ve vnitřních prostorech (skleníky, fóliovníky atd.) nebyly do strukturálního šetření zahrnuty.

Skupina výrobního zaměření trvalé kultury se skládá především z vinařských podniků (73 %), dále z podniků zaměřených na ovocnářství (25 %) a různé trvalé kultury (2 %). Regionální rozmístění subjektů výše uvedených specializací je v největší míře determinováno půdně klimatickými podmínkami. Více než tři čtvrtiny podniků obhospodařujících vinice tvoří podniky zařazené do třídy malé ekonomické velikosti. Vinařské podniky vykazují průměrnou výměru obhospodařované zemědělské půdy 10 ha/podnik. Zemědělské podniky specializované na produkci ovoce vykazují oproti vinařům větší podíl velkých a středně velkých podniků (29 %). V průměru hospodaří subjekty ovocnářského zaměření na výměře 23 ha z. p.

Chov zvířat zkrmujičích objemnou píci je z hlediska počtu podniků nejčetněji zastoupenou výrobní specializací v odvětví zemědělství. Toto výrobní zaměření tvoří zemědělské subjekty zaměřené na produkci mléka (13 %), odchov a výkrm skotu (39 %), kombinovaný chov skotu (4 %) a chov ovcí a koz (44 %). Pro zemědělské podnikatele specializované na produkci mléka je charakteristická intenzivnější forma produkce. Tyto podniky chovají v rámci analyzovaného zaměření 46 % z celkového počtu dobytčích jednotek. Na jeden podnik specializovaný na produkci mléka tak připadá v průměru 174 dobytčích jednotek. Dalším významným výrobním zaměřením je odchov a výkrm skotu, který se podílí na sledovaných ukazatelích dané výrobní specializace 46 % zemědělské půdy a 38 % dobytčích jednotek. Průměrný počet dobytčích jednotek u podniků této výrobní specializace dosahuje 49 VDJ/podnik. Velmi velký počet zpravodajských jednotek klasifikovaných jako chovatelů ovcí a koz (3 439 podniků) je zkrslující, v naprosté většině se jedná o velmi malé subjekty se zanedbatelným ekonomickým významem. Na jeden podnik této specializace připadá v průměru pouze 9 dobytčích jednotek. Malé podniky představují 94 % z celkového počtu chovatelů ovcí a koz.

Výrobní zaměření chov zvířat krmných jadrným krmivem je tvořeno ze subjektů specializovaných na chov prasat (53 %), dále zemědělskými podniky zaměřenými na chov drůbeže (39 %) a podniky chovatelů různých druhů zvířat krmných jadrným krmivem (8 %). U chovatelů drůbeže je ve srovnání s podniky zaměřenými na chov prasat větší zastoupení podniků velké ekonomické velikosti, což souvisí s vyšším podílem právnických osob (49 %) v rámci výrobního zaměření specializovaného na chov drůbeže.

Ve skupině zemědělských podniků provozujících kombinovanou produkci má z hlediska počtu subjektů dominantní postavení výrobní zaměření polní výroba a chov zvířat zkrmujičích objemnou píci (58 %), následuje klasifikační třída kombinující různé druhy rostlinné a živočišné výroby (22 %), dále třída smíšený chov s převahou zvířat zkrmujičích objemnou píci (12 %), smíšená rostlinná výroba (5 %) a smíšený chov s převahou zvířat krmných jadrným krmivem (3 %). Podniky zaměřené na kombinaci polní výroby a chovu skotu mají v rámci výrobního zaměření smíšená výroba největší podíl na celkové výměře zemědělské půdy (65 %) a celkovém počtu dobytčích jednotek (53 %). Tato skupina zemědělských podniků vykazuje průměrnou hektarovou výměru obhospodařované půdy 373 ha/podnik, počet dobytčích jednotek se průměrně pohybuje kolem 169 VDJ/podnik.